

ДОКЛАД ЗА ПРОВЕДЕН ЧЕТВЪРТИ ЛИДЕРСКИ ФОРУМ В ГРАД СТАРА ЗАГОРА
ТЕМА: „ПЪТЯТ НА СТАРА ЗАГОРА: БИЗНЕС, ОБРАЗОВАНИЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РАЗВИТИЕТО”
27-28 май 2016 г. Хотел „Мериан Палас”

1. КОНТЕКСТ НА ДИСКУСИЯТА

1.1. Цел на доклада, подход

Целта на този доклад е да представи в резюме хода на дискусиите и да обобщи резултатите от Четвъртия лидерски форум, проведен в град Стара Загора на тема **„ПЪТЯТ НА СТАРА ЗАГОРА: БИЗНЕС, ОБРАЗОВАНИЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РАЗВИТИЕТО”**. Освен това, докладът дава насоки за продължаване на дейностите по проекта и отправя предложения към участниците в предстоящите инициативи. Възприетият подход е излизане от традиционното разглеждане на проблемите на регионалното развитие в България и фокусиране върху позитивните промени, добрите практики и *синтезиране на „модел за успеха на Стара Загора.”*

Обект на дискусиата на форума беше *„Как може ефективно да се осъществява добро взаимодействие между бизнеса и образованието в интерес на устойчивото местно развитие”*. Смисълът на това взаимодействие е не само в осигуряването на необходимите за индустрията и услугите квалифицирани кадри, но и в изграждането на мислещи и адаптивни млади хора, способни да се приспособяват към бързо променящите се изисквания в съвременното общество.

Основните теми на форума бяха формулирани, в съответствие с резултатите от Встъпителната среща по проекта и осъществената „мозъчна атака“ сред местни лидери¹, както и от проведените след това дискусии между експертите по проекта. Подбраните теми поставиха основите на програмата на форума, която беше съставена от три панела:

- **Първи панел:** *„Бизнес и образование: Модели на икономическа и демографска устойчивост”*;
- **Втори панел:** *„Устойчива Стара Загора: алтернативни сектори и развитие на градската среда”* и
- **Трети панел:** *„Пътят на регион Стара Загора: Млади предприемачи и лични истории на успеха”*.

Всеки панел даде възможност на местни лидери и хора, живеещи дълго в града, с кратки презентации или експозета да представят своята дейност, с която допринасят за развитието на общината и да изкажат своята визия за начините, по които местните общности могат да постигнат по-висок жизнен стандарт. Всички участници можеха да се изкажат по предвиденото време за дискусия към отделните панели.

---

¹ Срещата е проведена на 19.05.2015 г. с тема *„Кои са ресурсите за успех и перспективите за развитие и взаимодействие?”*. Подробности за нея могат да бъдат прочетени в доклада към нея.

За постигането на целта на доклада, са изпълнени следните задачи, които определят и неговата **структура и съдържание**:

- Обобщен е профилът на участниците във форума;
- Обобщени са проведените дискусии и презентации;
- Направени са необходимите изводи;
- Отправени са предложения за надграждане на постигнатите резултати;
- Дефинирани са потенциалните участници в следващите дейности по проекта.

1.2. Профил на участниците

На лидерския форум в Стара Загора **взеха участие 31 души**, представители на различни заинтересовани страни² (включително **6 човека от екипа на ИРМИ**).

Въпреки многообразието от представители на различни социални, професионални, икономически и възрастови групи, участниците могат да бъдат профилирани в следните направления: **възраст и сектор в икономиката** според собствеността – публичен (правителствен), бизнес и доброволчески (неправителствен).

По отношение на възрастта на участниците имаше добър баланс между младежи (до 39 г.) и възрастни (над 40 г.). Това създаде възможност да бъде споделен опита на вече утвърдените лидери (политически, обществени, бизнес и т.н.) и да бъдат изслушани нови и „свежи“, (дори нестандартни) идеи от бъдещите лидери под 40 г. За насърчаването на младите и представянето на техните идеи беше посветен целия трети панел, когато им беше предоставена възможност да разкажат своята лична история.

Секторите, които представляваха участниците могат да бъдат обобщени, както следва:

- Представители на публичния сектор – 8 (включително 3 от община Стара Загора; 3 от Тракийския университет и 2 от професионални училища);
- Представители на бизнес сектора – 6
- Представители на неправителствения сектор – 17 (тук се включват и 4 членове на професионални организации)

Това групиране е твърде общо, защото голяма част от участниците са активни в повече от 1 сектор, и в този смисъл е по-скоро условно, но дава първоначална представа за типовете участници във форума. Фактически цялостният профил на участниците във форума обхваща представители на: местните и национални власти (общински и държавни служители и експерти); браншовите организации (вкл. агенции за развитие, камарата на архитектите, сдружение на хотелиерите и ресторантьорите, Българска минно-геоложка камара...); местната предприемаческа общност; местния бизнес; медии; НПО и самодейци.

---

² Всички участници и техните координати могат да бъдат проследени от специално направения списък.

2. ОСНОВНИ ГРУПИ ИДЕИ, ПРЕДЛОЖЕНИ (И ДИСКУТИРАНИ) ОТ УЧАСТНИЦИТЕ

Програмата на форума създаде предпоставки за излагането на много различни разбирания за това: какво е предприемачество, как то се развива в региона, как институциите го насърчават, пред какви трудности за изправени местните бизнеси и какво би могло да се направи, за да се промени реалността.³

Първият панел започна с презентацията на **г-н Олег Стоилов**, председател на УС на Търговско-промишлена палата – Стара Загора на тема: **„Подобряване на комуникациите бизнес - образование - предпоставка за решаване на един от най-важните проблеми на българската икономика“**. В своето изложение г-н Стоилов разви тезата за един от основните проблеми на българската икономика – острата липса на подготвени кадри. Той оцени предприеманите до сега мерки като неефективни. Подчерта, че проблемът в България е структурната безработица – на пазара се предлагат кадри, които не са адекватни за него. Според него са необходими координирани и целенасочени действия от всички страни за създаване на устойчив механизъм за взаимодействие между образователната система и секторите на индустрията, селското стопанство и услугите.

Следващото изложение беше на **проф. д-р Цанко Яблански**, преродавател в Тракийския университет и бивш кмет на Стара Загора. Той говори на тема: **„Икономика на знанието и изследванията“** (*Предизвикателствата на нашето съвремие, продиктувани от глобалния свят и бурното развитие на технологиите*). Професорът очерта разнообразието от предизвикателства, стоящи пред нас в глобалния свят. Той представи европейския модел за конкурентна икономика на базата на знанието; науката като основа на развитието и просперитета; значението на „HORIZON 2020“ като основна рамкова програма, която дава различни възможности; иновациите като ключов елемент на конкуренцията; маркетинга на иновациите и др.

Трети взе думата **г-н Начо Начев**, директор на Професионална гимназия по електроника „Джон Атанасов“. Темата на неговата презентация беше **„Ролята на дуалното образование“**. В началото г-н Начев представи няколко документа, които нормативно уреждат „дуалното образование“. Той направи препоръки с оглед да се обърне внимание на практическото обучение. За да стане атрактивно дуалното обучение е необходимо периодично организиране на форуми с участието на заинтересуваните страни където да се обсъждат текущите проблеми.

Димитър Янков (*представител на Клуба на работодателя*) аргументира необходимостта от промяна на нагласите на учениците, които следва да могат да правят информиран избор – представители на бизнеса да влизат в часовете на класа, за да представят възможностите за кариерното развитие. **Доц. Емил Славов** от Тракийския университет представи анкета – колко са работещите на длъжности, които не съответстват на техните компетенции. Той защити идеята анкетата да се прави ежегодно и резултатите да се предоставят на МОН, за да може да бъде взимана под внимание при организирането на паралелките. **Доц. Борислав Попов** (също от Тракийския университет) лансира идеята за създаване на Национален център за медиация между образованието и бизнеса – работодателите в България да участват в изграждането на програмите не само в средните училища, но и във висшите. Той подчерта, че във фирмите се

³ Темите на презентациите и изложенията на участниците могат да бъдат проследени в официалната програма на събитието.

прилагат много по-бързо новите технологии и чрез дуалното обучение студентите могат да бъдат подготвени практически за избраната професия и така работодателите да направят информиран избор на желаните кадри. Доцент Попов предложи създаване на езикови центрове извън ЕС, където да бъдат обучени на български желаещи студенти, а след това да бъдат обучавани в България.

Вторият панел започна с презентация на **урб. Здравко Петров**, експерт по проект „Лидерство за регионално развитие“, който разви темата: **„Стара Загора - от предимствата и проблемите към градския маркетинг“**. Той запозна участниците с анализите, изводите и набелязаните мерки в Общинския план за развитие (от гледна точка на градския маркетинг) за преодоляване на текущите проблеми, чрез рационално използване на наличните ресурси и управление на инвестиционната програма за реализация на интегрирания план за градско възстановяване и развитие.

За **„Ползите от регионално законотворчество на подзаконово ниво за развитието на регионите“** говори **арх. Емил Василев**, представител на Регионална колегия на Камарата на архитектите в Стара Загора. Той говори за необходимостта от ясни правила за местно развитие, които трябва да се прилагат в полза на обществото, като не се допуска възможност за многозначно тълкуване на законите от администрациите на различните нива на управление.

Николай Колев – управляващ съдружник във **Финансова къща „Сомони“** сподели успешни практики от 2009 до 2015г. Той подчерта, че плановете дават последователност, но ние трябва да намерим онези стратегически отрасли, които са приоритетни и в които сме силни, за да можем всички да се обединим и да работим в опридилената посока. Гражданският сектор има огромен ресурс, който трябва да бъде добавен към този на общината, за да се постигнат по-значими резултати.

Третият панел, в рамките на втория ден на форума, започна с представяне на начините за мотивиране младите чрез образование, поднесено на разбираем и привлекателен за тях език.

Евгени Лишев, представител на **„Младежки алианс за предприемачество, иновации и заетост“** разказа своята история на успеха с твърдото убеждение, че младите хора в България са тези, които генерират добавена стойност в страната. Той формулира и обоснова четири фактора, които са необходими, за да се постигне успех: пламенно желание, вяра, специализирано знание (сам можеш да се пребориш да го постигнеш), въображение и страст. Според него това е „разковничето на нещата“. В момента Евгени консултира четири момчета, които искат да започнат бизнес. В желанието да помага на начинаещите предприемачи, той поддържа интернет сайт www.uspelite.com. Евгени смята, че „менторството е изключително подценявано“ и е убеден, че всеки млад човек се нуждае от подкрепа и мотивация за да успее.

Румяна Грозева, изпълнителен директор на **„Агенцията за регионално и икономическо развитие“** – Стара Загора, представи един от проектите, в които участва агенцията: състезание на Майкъл Блумбърг за градове с население над 100 хил. жители. Основната дейност по този проект е създаване на борд за предприемачество и иновации за хора, които желаят да развият бизнеса си в този град. Мотото на проекта е „Аз успях в моя град“. Проектът се осъществява заедно с космическата обсерватория към БАН, със съдействието на община Стара Загора с помощта на Тракийски университет и Търговско-промишлената палата. Целта е

изграждане и активиране на неформална мрежа на хората извън България; за да надградим заедно вече направеното.

Петко Тенчев – представител на първият по рода си Джаз кафе-бар в Стара Загора – място за социалната активност, представи идеята да се създаде мобилна група от хора, където се случват разнообразни социални дейности - от разговор до използване на всички видове изкуства – театър, музика, кино, концерти. Там хората срещат приятели, чувстват се като у дома си, общуват по различен начин. Петко разказа как успяват да върнат младите към навичките да си говорят, да споделят емоции, пространство, изкуство; да се чувстват свободни и абсолютно независими.

Петко Петков от „Заралаб“: ZaraLab е първото в Стара Загора „споделено място“, което може да се използва за събития, срещи и работа. Офисът е разположен в центъра на град Стара Загора, недалече от пешеходната зона, което го прави лесно достъпен за гражданите и гостите на града. Това е място, където можете да наемете работно бюро за определен период без обвързване. ZaraLab събира група от хора, които работят независимо един от друг, но споделят еднакви ценности и се интересуват от синергията, която се получава при работа със съмишленици и таланти професионалисти в едно и също пространство. Целта на ZaraLab е да предостави на хората едно различно споделено място за работа, да събере и обедини идейни и креативни личности със сходни интереси, да бъде среда за ефективно развитие на индивидуални бизнес интереси. Визията на ZaraLab е да изгради общество от предприемчиви хора, които развиват иновативни проекти в България.

Даниел Киряков, представител на Българска минно-геоложка камара направи една много интригуваща презентация на тема: **„3 и ½ истории за успех в Стара Загора“** за значението на корпоративно-социалната отговорност – да изгражда общности, да положи основите на даден проект, който да продължи да се развива, дори, ако ти не си там; за местната организация за деца с увреждания в Гълъбово; за събитието Енергия и джаз; за Сдружение „Алтернатива на децата аутисти“; за проект „Гордея се с труда на моите родители“ и др. Според него, **Стара Загора не просто има бъдеще, а то се случва в момента!**

В хода на презентациите, както и във времето за дискусия се изказаха много други мнения, направиха се предложения, формулираха се изводи. На моменти се стигаше до бурен дебат по определени теми. Очертах се редица възможности за сътрудничество и взаимна подкрепа между участниците в дискусията. В следващите подточки на доклада, акцентите от разговора са обобщени като е използвано групирането и съпоставянето на основните актьори в обществения живот – местна власт, бизнес, граждански сектор и образование.

2.1. Диалог между местна власт и бизнес

Както и на предходните форуми, състоянието на диалога между местната власт и бизнеса беше една от водещите теми в дискусията. Вече споменахме, че участниците във форума присъстваха в качеството си на „ключови играчи“ от различни сфери на обществения живот. Същевременно техните активности на практика не се ограничават единствено и само в една област – науката, бизнеса, услугите или гражданските организации. Добре е, че във форума (макар и не през цялото време) участваха представители на общината. С увереност може да се каже, че в Стара Загора съществува диалогът между местната власт и бизнеса, но този диалог е

фрагментарен, фокусиран върху конкретни казуси и проблеми на ежедневните отношения. Няма ясна дългосрочна концепция за взаимодействие и сътрудничество. За съжаление представителите на бизнеса, които априорно изказват неудовлетворение от дейността на общинската администрация не познават (и не проявяват интерес) към общинските стратегически и планови документи, които по същество са инструментите за управление на местно ниво. С малки изключения, представителите на бизнеса нямат общ поглед върху взаимодействието на различните сектори в икономиката и трудно влизат в дискусиата извън обхвата на своята сфера на дейност. Все още всички са предпазливи в прилагането на истински, ефективни публично-частни партньорства. Трябва, обаче, специално да се подчертае активната роля на Търговско-промишлената палата, на Агенцията за регионално икономическо развитие, Областния информационен център и Тракийския университет в осъществяването на ползотворен диалог между общината и бизнеса в града. Нов важен момент в този процес е появата на млади, активни предприемачи в бизнеса и гражданските организации, които проявяват съвременен подход на общуване помежду си и с властите. В края на третия панел всички се убедиха, че този подход води до конкретни резултати и утвърждаването на добри практики.

2.2. Диалог между местна власт и граждански сектор

Традиционно гражданският сектор в Стара Загора е добре развит и активно участва в процеса на вземане на решения. За съжаление във форума участваха сравнително малко представители на гражданите. Причината е по-скоро в организацията, отколкото в липса на интерес от НПО. Същевременно трябва да се подчертае реакцията на почти всички участници, които макар и регистрирали се като представители на бизнеса, или науката и местната власт в своите изказвания подчертаваха позициите си и на граждани. Това е тенденция, която трябва да се подкрепя, особено когато млади, инициативни хора създават и управляват своя бизнес, съобразявайки се с обществения интерес. За сега изглежда, че общината не обръща специално внимание на този факт. Представителите на местната власт (общинските съветници) още не са осъзнали, колко полезно може да бъде за тяхната работа участието им в подобни дискусии. Представителите на обществеността в града демонстрират желание да обсъждат в непосредствен контакт с общинските съветници проблемите на града и по този начин да участват във формирането на решенията. Особено съществен резултат от изпълнението на проекта „Лидери за местно развитие“ са направените предложения за дейности и действия в различните политики на община Стара Загора, произлезли от двете работни срещи и онлайн дискусиите между тях. Основната цел на тази инициатива на участниците във форума е използване на потенциала и експертизата на гражданското общество за развитието на общината. Ключов инструмент в този процес е партньорството.

2.3. Диалог между местна власт и образование

Отчитайки основната тема на форума „Пътят на Стара Загора: Бизнес, образование и устойчивост на развитието“ в дискусиата участваха активно уважавани и авторитетни представители на Тракийския университет и професионалните гимназии в града. Участниците от форума се обединиха, че проблемите пред образованието са свързани с демографската криза, липсата на обвързаност между преподаваните знания и изискванията на бизнеса, недостатъчната мотивация у подрастващите. Наблегна се необходимостта от близо 10 000

програмиста в България през следващите години, за да бъдат загубени завоюваните позиции в световната икономика. Затова фокусът на образованието трябва бъде върху новите технологии.

2.4. Диалог между бизнес и образование

Представителите на бизнеса потвърдиха всеобщото впечатление, че срещат трудности при осигуряването на квалифицирани работници. Добро впечатление направиха младите предприемачи, които споделиха оригинални подходи в провеждането на „кастинг“ за нови работници и съвместната работа в обучението им за заеманата в бъдеще позиция. Всички потвърждават липсата на достатъчно подготовка на учениците и студентите в образователната система и разказаха за своя опит в преодоляването на проблема. Бяха направени препоръки за провеждане на целенасочена информационна политика за позитивно представяне на икономиката и отделните предприятия в регион Стара Загора. Обобщените препоръки от форума по отношение на диалога между бизнеса и образователната система са изведени заедно с препоръките по другите политики на общината в т.4 на настоящия доклад.

2.5. Диалог между бизнес и граждански сектор

Връзката между бизнеса и НПО в Стара Загора се изразява в разнообразни инициативи за подкрепа на граждански събития от страна на предприемаческите среди – например: спонсорство или осигуряване на гост-лектори, предимно в сферата на информационно-комуникационните технологии; организиране на масови състезания, културни събития; финансова и организационна подкрепа, както и дарителство. Използват се и други форми като: организиране на фестивали, панаири, изложения и туризъм. Препоръките за последващи инициативи са представени в точка 4 на този доклад.

2.6. Диалог между граждански сектор и образование

Връзката между неправителствения сектор и образованието е предимно неформална и е насочена към възпитание и нови знания в сфери като: опазване на околната среда, спорт, доброволчество, култура, информационни технологии и т.н. Пример за това са опитите за мотивиране на децата и младежите да бъдат активни в търсенето на своето кариерно развитие, професионална реализация и участие в извънкласни и доброволчески дейности, в това число, професионални стажове, професионални курсове и др.

2.7. Диалог между местна и централна власт

На форума в Стара Загора не взе участие представител централната власт. Въпреки това, за ролята на изпълнителната и законодателната власт в провеждането на политиката за регионално и местно развитие се говори много. Това е естествено, защото демократичният подход „отдолу – нагоре“ не може да доведе до реални резултати, ако не се осъществява в една добре очертана „отгоре – надолу“ национална рамка на нормативно, организационно и финансово обезпечено регионално и местно развитие. Бяха отправяни упреци, бележки и препоръки към националното ниво, но това до голяма степен остана в сферата на познатите „оправдания“ за неуспехите, или затрудненията на местно ниво. Би било чудесно, ако на лидерските форуми имаме участие на представител на областната администрация и депутат от региона. Това би било нещо от взаимен интерес – както за местните лидери, така и за представителите на държавата.

3. ИЗВОДИ ОТ ФОРУМА

Изводите са изведени на базата на процеса на провеждане на самия форум и същностната част от презентациите и дискусиите. Те са допълнени от резултатите от последвалите неформални срещи на участниците на 9ти и 14ти юни.

Първо: Основното впечатление от организирането и провеждането на експертната среща през миналата година и на лидерския форум сега в Стара Загора е добрия подбор на участниците, тяхната мотивация и обществена ангажираност, както и доброто разбиране за същността и целите на този проект, а именно:

- да се създадат предпоставки за възникване на регионално ниво на активни неформални общности от експерти и местни граждански лидери, които ефективно да участват във формулирането на политиката за развитието на регионите в България и в процеса на вземане на решения за нейното осъществяване (*всички участници във форума имат практически опит от подобна дейност на местно ниво и което е важно, не проявяват характерния скептицизъм, който обикновено съпътства обществените дискусии с различни заинтересовани страни*);
- да се стимулира прилагането на подхода „отдолу – нагоре” в определянето на приоритетите за развитие, необходимите мерки и конкретните проекти, съобразно спецификата на региона (*участниците демонстрираха убеждение, че това е правилен подход и проявиха ангажираност да го прилагат, включително и като се само-организират неформално*);
- да се осъществява действен контрол от страна на добре информирани представители на гражданските експертни и лидерски общности по отношение разработването и изпълнението на стратегическите и планови документи на регионално и местно ниво, както и използването на финансовите ресурси, съобразно с действителните нужди на хората (*по този въпрос трябва да се направят усилия от двете страни – бизнеса и представителите на гражданския сектор следва да се възползват пълноценно от правата, които им дава законът за участие в разработването и изпълнението на стратегическите и планови документи на регионално и местно ниво, включително като предоставят своята експертиза и съдействат за използването на финансовите ресурси, съобразно с действителните нужди на хората*).

Второ: Участниците в „Лидерският форум” демонстрираха разбиране, че те са поканени на тази среща в качеството им на експерти и обществени водачи, хора, чиято експертиза и гражданска позиция може да бъде полезна в развитието на града и затова трябва да са запознати с действащите планове на регионално, областно и общинско ниво, за да могат да направят конструктивни и полезни предложения;

Трето: Участниците в „Лидерският форум” изразиха отношение по това как си представят съвместната работа и инициатива на тяхната експертна и лидерска общност, взаимодействието с регионалният съвет, областната управа и общинската администрация от една страна и гражданските организации и бизнеса от друга. Още по време на форума те решиха, че могат да се самоорганизират и да продължат да произвеждат идеи и да реализират инициативи в сътрудничество с всички заинтересовани страни в града и общината, както и да упражняват

наблюдение и контрол за изпълнението на плановете и изразходването на обществените средства.

Четвърто: След приключване на форума участниците имат основание като общност от експерти и лидери да продължат да:

- споделят успешните практики в града и региона,
- предлагат идеи за развитие,
- анализират и критикуват плановете и работата на институции,
- предлагат сътрудничество и очертават приоритети,
- коментират нормативната уредба, обществените поръчки и др.

Тогава те могат да се очакват устойчиви резултати, които да бъдат обобщавани като изводи и предложения към институциите. За щастие, участниците в Стара Загора се възползваха от тази възможност и започнаха да организират неформални дискусии по темите на форума. Това е гаранция за устойчиви и значими резултати.

Пето: В процеса на модерирание на дискусията участниците бяха стимулирани да дават конкретни идеи, като очертават и своето виждане за реализацията на тези идеи от нормативна, организационна и финансова гледна точка. Не е достатъчно някой да каже какво трябва да се направи, без да има идея кой ще го направи, как ще го направи, кой ще го финансира, кой ще го управлява, как ще го поддържа ... Всяка идея трябва да е насочена към потенциален реализатор, да бъде обоснована, този който я предлага да вижда и своето участие в реализацията ѝ.

4. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НАДГРАЖДАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

По време на форума и на организираните след това срещи на участниците, заедно с други представители на заинтересованите страни от градската общност, бяха формулирани препоръки за предприемане на мерки и конкретни действия в различни сфери:

ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА, МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

- Да се направи широко проучване сред бизнеса за потребностите на кадри със средно и висше образование, в момента и в перспектива, резултатите от които да бъдат в основата за определяне на държавния план – прием за средното образование и за развитие на образователната инфраструктура в Стара Загора и региона;
- Да се организира група от лидери, ръководители на успешни фирми, включително млади предприемачи, и завърнали се от чужбина, за организиране и координиране на срещи с ученици за споделяне на практики от жизнения им път (лоши и добри), които могат да повлияят изключително благотворно върху професионалната им ориентация;
- Да се провежда целенасочена информационна политика на бизнеса и медиите за позитивно представяне на икономиката и отделните предприятия в регион Стара Загора, включително организиране на „отворени врати“;
- Областната панорама на професионалното образование да се превърне в традиционен форум на среща на учениците от 7 и 8 клас с професионалните гимназии и регионалния бизнес;

- Да се засили партньорството между бизнеса, професионалните гимназии, РИО, областната и общинските администрации за решаване на големия проблем с недостига и качеството на кадри със средно образование. Ускорено въвеждане на дуалното образование и използване на проекта „ДОМИНО“ за прилагане на швейцарския опит;
- Да се укрепва партньорството между бизнеса, Тракийски университет и другите звена от регионалната образователна (след средно образование) и научна инфраструктура за въвеждане в съответствие на потребностите на регионалната икономика с произвежданите кадри;
- Да се вземат мерки за мотивиране на децата и младежите в по-ранна възраст да бъдат активни в търсенето на своето кариерно развитие, професионална реализация и участие в извънкласни и доброволчески дейности, в това число професионални стажове, професионални курсове и др. По този начин ще се гарантира достатъчно висока мотивация сред младежите да се възползват от предложените им възможности;
- Да се насърчават и подпомагат, с всички средства на гражданския сектор, регионалната и местна власт младежки структури за привличане и взаимно обучаване на ученици по примера на ЗараЛаб (информационни технологии), МАПИЗ (предприемачество) и др.;
- Да се съдейства за въвеждане на гражданско образование в училище.

Основни участници: ТПП – Стара Загора, Клуб на работодателя, АРИР, РИО, ЗараЛаб, МАПИЗ, Тракийски университет, ЗОНТА Клуб, ГК ЛИПА, Областна администрация, община Стара Загора

СОЦИАЛНИ ПОЛИТИКИ

- Да се разработи специална програма за работа, както със социално слабите така и с талантливите деца;
- Да се разработи регионална програма за работа и интеграция на ромите;
- Международния младежки център може да бъде модулно управляван и предоставян за ползване за различни инициативи и дейности на неправителствения сектор.

Основни участници: Самаряни, ОДФ, Отец Мартин, община Стара Загора

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

- Да се разработи програма за привличане на инвестиции в общината Стара Загора, вкл. разработване на Инвестиционен гид, организиране на икономически и инвестиционни форуми и др.;
- Да се направи единна база данни с терени, които да се предлагат на потенциални инвеститори;
- Да се намери оперативен механизъм за предлагане на общински терени на инвеститори в „зелени“ и високотехнологични производства при облекчени условия. Да се проучи опита на други общини;
- Да се сформира Предприемачески борд за насърчаване на младежкото предприемачество;
- Да се развива инфраструктура за фестивали, панаири изложения и конгресен туризъм.

Основни участници: ТПП – Стара Загора, Клуб на работодателя, АРИР, Областна администрация, община Стара Загора

ЕКОЛОГИЯ И ГРАДСКА СРЕДА И УСТОЙЧИВО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ

По тази тема, има приложение (становище) към този доклад от арх. Веселин Беров „ИДЕИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА И РЕГИОНА”

- Създаване на интермодален логистичен хъб, който може да изиграе ролята на важен градообразуващ фактор в бъдещото развитие на стара Загора;
- Да се разработи стратегия за устойчиво развитие на община Стара Загора;
- Създаване на благоприятни условия за предприемачи и потенциални инвеститори от различен характер и възможности за реализиране на техните инвестиционни намерения;
- Да се разработи програма за развитие на зелената среда на община Стара Загора с активното участие на експерти от гражданския сектор.
- Развитие на транспортната мрежа чрез система от мерки (виж материала на арх. Беров)
- Развитие на същинския градски център във връзка с предвижданията на Общия устройствен план и логиката на функционирането му, заложена още от Лубор Байер;
- Решаване на проблемите с незаконното строителство чрез система от мерки.

Основни участници: КАБ, Земя за винаги, ТПП – Стара Загора, Клуб на работодателя, АРИР, Тракийски университет, ГК ЛИПА, Областна администрация, община Стара Загора

КУЛТУРА, ИЗКУСТВО И ТУРИЗЪМ

- Да се използва богатото културно-историческо наследство и културните институции на Стара Загора за разработване на интегрирани иновативни продукти (фестивали и др.) и популяризирането им за привличане на посетители.
- Разработване и внедряване на анкетна система за посетителите на всички хотели, туристически обекти и туристическият информационен център с цел определяне на техните демографски белези, техните предпочитания и интереси. Натрупването на подобен тип информация ще улесни града при изготвяне на бъдещи маркетингови стратегии и кампании и би спестило разходи относно маркетингови проучвания и би довело до по-добра събираемост на туристическия данък от страна на хотелите ако информацията подадена от тях се съпостави на брой подадени анкети.

Основни участници: ТПП – Стара Загора, В джаз-а, община Стара Загора

ПРОЗРАЧНОСТ И ГРАЖДАНСКА АКТИВНОСТ

- Да се намали хроничната и конюнктурна зависимост на гражданските организации от общината.
- Да се сформира Общински фонд за финансиране на обществено значими проекти на граждански организации.
- Да се организира бизнес обучение за НПО.
- Венко: Представяне и популяризиране на различни безплатни софтуерни ресурси, които този тип организации могат да ползват с цел оптимизация на своята работа и освобождаване на време на човешкия си ресурс за други дейности.
- Да се подобри прозрачността на дейността на общинска администрация.

- Да се използва създадената структура Обществен съвет за партньорство с местната власт за координация на дейността на гражданския сектор и общинска администрация Стара Загора. Да се създадат такива структури и в други общини на Старозагорска област и на областно ниво.

Основни участници: Самаряни, ОДФ, Моята е-община, община Стара Загора

5. ПОДБОР НА УЧАСТНИЦИ ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РАБОТАТА ПО ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА ПРОЕКТА

С оглед активността на хората, участвали във форума, и направените изводи, е целесъобразно на следващ етап да бъдат поканени:

- Представители на областната управа и регионалния съвет за развитие;
- Представители на общинската администрация и общинския съвет;
- Представители на „едрия“ бизнес (средни и големи предприятия);
- Търговско промишлената палата в Стара Загора;
- Клубът на работодателя;
- Агенцията за регионално икономическо развитие;
- Областен информационен център;
- Регионалния инспекторат по образование;
- „ЗараЛаб“;
- "Младежки алианс за предприемачество, иновации и заетост" МАПИЗ;
- Тракийският университет;
- „ЗОНТА“ Клуб;
- Граждански клуб „ЛИПА“;
- Сдружение „Самаряни“;
- Обществен Дарителски Фонд - Стара Загора;
- Отец Мартин;
- „Моята е-община“;
- Директори на училища (и/или професионални гимназии);
- ТПП – Стара Загора, В джаз-а,

При прецизиране на темите/проектите, по които ще се работи на следващия етап следва предложените участници да бъдат отново прегледани и актуализирани.

Съставил:

Арх. Белин Моллов

22.06.2016 г.